

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Ніхад Лоутфі Хадж Асаад

ПОНОВЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ З ПОГЛЯДУ ВАШИНГТОНА (1956–1957)

З 1956 року Білий дім і Держдепартамент з нетерпінням очікували того, щоб стати постачальником сировини і ноу-хау для ринку цивільної атомної енергетики. Амбіція Європейських урядів щодо створення відповідної ядерної зброї, Французьке рішення зайнятися фабрикою для ізотопного відділення і, хоч і останній, але не менше важливий факт, що восени 1956 економічна перспектива Європейської інтеграції переважала, змусило адміністрацію США прийняти створення загального своринку і переглянути значення Євроатома. Уряд США підтримував ратифікацію та набрання чинності Римського договору. У той самий час це започаткувало зміцнення економічних аспектів Атлантичного альянсу зі стратегічним та військовим напрямком НАТО.

Ключові слова: євроінтеграція, зовнішня політика США, Євросоюз

До кінця п'ятдесятих років адміністрація США сприяла як безпосередньо, так і опосередковано, об'єднанню Західної Європи з метою створення нової політичної системи американського вторгнення, опори НАТО, відкритої для вільної торгівлі.

11 січня 1956 прийшла офіційна позиція президента Ейзенхауера. Уряд США бачив Європейське агентство з атомної енергетики за умови, що він був би наднаціональним, і контролював би використання матеріалів, що розщеплюються в Західній Європі.

Дев'ять днів по тому, Комітет дій для Сполучених Штатів від Європи опублікував свою позицію громадськості.

Він не вибрав загальний ринок питанням його безпосереднього інтересу. Запропонував замість того підтримати створення наднаціонального органу розвитку цивільної атомної енергетики та односторонній підхід з виробництва ядерної зброї. Політичні партії і профспілки, які брали участь в акції Комітету зобов'язалися якнайшвидше сприяти прийняттю документа в парламентах Шістки [7, с. 233].

Щодо конкретних форм співробітництва, то хоча Комітет працював над редакцією доповіді Спаака та члени Комітету дій для Сполучених Штатів від Європи, послідували заяві на національному рівні, і з-за океану Білий дім, Держдепартамент і Комісія з атомної енергетики пропонували

конкретні форми співробітництва в ядерній області з країнами Західної Європи.

Спочатку Маркант, потім Боуї вже висловлювалися на користь створення європейської лабораторії з розділення ізотопів. Що через ефективну систему контролю гарантувала б європейським країнам виробництво "ядерної продукції". Ейзенхауер вирішив зробити вибір на користь продажу U235. Комісія з атомної енергії могла б допомогти європейським дослідженням, але слід утримуватися від надання інформації в цілях сприяння будівництву національних арсеналів.

Посол США в Парижі висловив деяку стурбованість з цього приводу. Комітет з дій для США від Європи вже почав діяти, висловивши заклик до одностороннього підходу до виробництва ядерної зброї. Слід підкреслити, що цей момент міг ставити під загрозу відновлення Європи, викликавши антиамериканське обурення у Франції. Звідси і пропозиція Ділона принесення в жертву єдність дій з Моннетом, а також досягти угоди з урядом Франції. 6 лютого 1956 Даллес зустрівся з послом Франції Морісом Кув де Мюрвіль. Він висунув ідею про введення мораторію на ядерні випробування на періоду п'ять років між урядами Сполучених Штатів, СРСР, Англії, Франції [1, с. 406-407].

Проте Державний департамент, як між іншим і Моннет, розпізнав, що і уряди інших країн демонстрували ядерні амбіції у військовій сфері. Ясний сигнал прийшов з Ради міністрів закордонних справ ЄОВС 11 та 12 лютого 1956 року, що показав одностайне бажання не відмовлятися від виробництва звичайної ядерної зброї.

22 лютого втрутився безпосередньо Ейзенхауер, заявивши, що уряд США готовий вийти на ринок U 235 тільки за конкретних умов [2, с. 421]

1 березня 1956 Моннет проінформував посольство США у Парижі про домовленість разом із Спааком, як з німецької делегації представити в Комітеті Спааку гіпотези мораторію на 8 років щодо виробництва ядерної зброї [8, с. 308]. Проте зіткнувся із труднощами щодо досягнення зброї, тому доповідь Комітету Спаака залишився відкритим питанням.

Тези доповіді Комітету Спаака готувалися П'єром Урі у співробітництві з Моннетом, що дав свої доповнення до роботи Комітету, з другого боку, від чиновників Міністерства фінансів Ханса фон дер Гробера та від дипломату Альберта Хапперта. У доповіді наголошувалося, що єдиним можливим сектором інтеграції була ядерна енергетика. Що стосується спільного ринку, було запропоновано створення митного союзу із зовнішнім тарифом. Мету Комітету було досягнуто: дослідження привели до двох окремих проектів.

У Венеції у травні 1956 року уряди Шістки вирішили підсумувати доповідь Комітету Спаака як основу для проведення переговорів про укладення двох договорів у галузі ядерної енергетики та щодо спільного ринку. Даллес все ще сподівався створити Європейську агенцію, яка б керувала розщепленням збагаченого у США, перешкоджаючи національне виробництво. Він не вірив у проект загального ринку [3, с. 442-444]. Проте було видно делікатне становище, було почато ведення переговорів щодо двосторонніх угод з ядерних питань с урядами Франції, Голландії, Італії та RTF [4, с. 420-421].

Щодо інтересів США на спільному ринку. Декларація Комітету дій для Сполучених Штатів від Європи від січня 1956 року на той час затверджено Бундестагом і парламентами Бельгії, Нідерландів і Люксембургу. У Франції проведення Національних Зборів було перенесено на 5 Липня 1956 року.

Перш ніж почати проведення переговорів, французький уряд мав намір будь-якою ціною досягти парламентської взаємодії із європейською політикою. Як результат дебатів Верховного комісара з атомної енергетики Франсіса Перрена та Луї Арманда і людей, залишивши на задньому плані спільний ринок, зорієнтувавшись а промислові та економічні фактори, що виправдовували народження у Європейському співтоваристві цивільне використання атомної енергетики. Як політичний наслідок прем'єр міністр Гі Моллет прояснив, що прихильність Європи не перешкоджало прийняттю рішення про створення національного арсеналу та запропонував прийняття пропозиції щодо введення п'ятирічного мораторію на ядерні випробування [9, с. 224].

Задля уникнення створення перехресних альянсів що, могли бути викликані іншими інтернаціональними питаннями, Моллетт поводився старанно та уникав втрати довіри.

11 липня 1956 року Національна Асамблея уповноважила уряд вести переговори щодо укладення двох договорів. З цього голосування Франція зберегла свободу дій у військовій сфері, проте прийняла мораторій на ядерні випробування. Відразу ж після цього французький уряд почав будівництво лабораторії розділення ізотопів відповідно до виконання програми створення ядерної зброї. Участь у проекті було поширено на всі зацікавлені уряди, проте майже всі європейські партнери відразу відмовилися від запрошення. Ніхто не намагався провокувати американський уряд. Не кажучи вже про фінансування французької атомної енергетики [10, с. 195]

Моннет інтерпретував, в цілому, голосування як сигнал про те, що щось у французькому політичному класі змінювалось по відношенню до

серпня 1954. Висловлена у посольстві США у Парижі необхідність перейти до якнайшвидшого укладення договору щодо атомної енергетики, так як він міг забезпечити повернення теплого ставлення Франції до Європейських рішень [10, с. 249].

Але державний департамент якщо і погодився із Моннетом, що французька ядерна програма скоріш за все була міфом [5, с. 454], починав проявляти іншу спрямованість, щодо загального ринку [6, с. 450-453], навіть у реакції на представлення пропозиції англійського уряду щодо великої зони вільного обміну. Вона у той час могла би сприяти зникненню митних бар'єрів і тарифні зміни між двома сторонами океану, як фактор, загрожуючий розбавленням процесу інтеграції між шістьма країнами західної Європи. Була підтримана, тільки за умови, що було б укладання договору про спільний ринок. Це стало новим пріоритетом, сприяння об'єднанню і безвідкличному злиттю економік у відносно короткий період часу.

Протягом серпня місяця Раді із зовнішньої економічної політики було доручено підготувати звіт щодо впливу розвитку загального ринку на торгівлю США. Перші результати було представлено у жовтні. Обмеження експорту американської продукції до Західної Європи в результаті інтеграції та спільного ринку могли бути поступово видалені, з того моменту як США отримала свого роду можливість вето, оскільки потрібна була згода GATT [11, с. 301].

Щодо лібералізації між атлантичної торгівлі. Міжурядова конференція Шістки, що пройшла у Вал Дучезе мала труднощі з причини чисельних розбіжностей між урядом Франції та ФРН. Останні, зокрема, відмовилися прийняти ряд соціальних гарантій, продиктованих спільним ринком і що Євроатом мав властивість розщеплення і звідси монополії на газопостачання. Від Даллеса відправлено, через Моннета, чіткий сигнал Аденауеру. Уряд США не мав наміру дозволити вільне циркулювання U235 в Західній Європі [10, с. 371].

І тільки після провалу Суецької експедиції, французький уряд показав волю до подолання великих труднощів, що били викликані європейською політикою, і виходу небезпечної ситуації ізоляції, у якій він опинився. Суецькі факти викликали виникнення гіпотез відстрочення переговорів. Молієт попросив, в свою чергу, Аденауера не пропустити попередню зустріч у Парижі, щоб вивести ситуацію із глухого кута. Канцлер, що побачив останнім часом у політиці США перші сигнали тенденції виходу з Західної Європи, хотів дати французам можливість своєї надійності, що на засіданні 6 листопада 1956 року відкрила шлях до розробки двох договорів,

чия політична значимість була на той момент вже очевидною.

Зі своєї сторони Моннет, в умовах створених закриттям Суецького каналу, просить посла Діллона підтримати проект Євроатома, який би істотно скоротив енергетичну залежність від Близького Сходу. Він наполягав на тому, щоб Комітет трьох мудреців, нещодавно створений для кількісної оцінки потреб Західної Європи в галузі ядерної енергетики, могли б отримати якомога швидше можливо в Вашингтоні в якості офіційного представника Європи Шести [12, с. 442].

З другого, океану американська адміністрація заявила про свій намір завершити переговори якомога швидше. 17 Листопада 1956 року Ейзенхауер оголосив про скорочення ціни збагаченого урану на одну третину, що робить будівництво французької лабораторії анти-економічним фактом. У період між груднем 1956 та січнем 1957 похитнулося підписання двохсторонніх угод між урядами Голландії та Франції, що прояснили зацікавленість США у проекті Євроатому.

Що стосується загального ринку, в грудні 1956 року Ейзенхауер схвалив доповідь Ради із зовнішньої економічної політики, що стала правовою основою офіційної позиції США. Уряд сподівався, що майбутній договір сприятиме цілі конвертованості і створення багатосторонньої торгівельної системи, що не буде створювати перешкод для американських товарів. Він залишав би за собою право провести огляд його сумісності з зобов'язаннями за угодами для ГАТТ і Міжнародним валютним фондом.

Комітет трьох мудреців було створено у Вашингтоні в лютому 1957 році. Ейзенхауер не зустрів якихось труднощів у наданні підтримки проекту Європейської ядерної безпеки, навіть через відмову від конголезького урану [4, с. 133]. Канадський уряд починав план видобутку урану, такого, щоб його впровадження не затягнулось на декілька років. [13, с. 268-269] В кінці лютого делегати Шістки підводили підсумки їх роботи. Деяких компромісів було досягнуто, розробка ряду додаткових протоколів та введення системи перехідного періоду, протягом якого передбачувалось набрання чинності договорів згладжування відмінностей.

6 березня 1957 Даллес повідомив послів в Західній Європі про керівні принципи дипломатичних дій. Уряд США підтримує ратифікацію та набрання чинності Римського договору, проте пріоритет надається значенню ролі військово-стратегічного НАТО.

Договори про створення Європейського економічного співтовариства та Європейського співтовариства з атомної енергії були підписані 25 березня 1957 року. Європейське економічне співтовариство з самого

початку довело свій потенціал. Після першого року життя, країни Західної Європи відмовилися від Європейського платіжного союзу. Зворотній дефіцит зовнішньоекономічного балансу США досяг безпрецедентного рівня.

У жовтні 1958 року адміністрація США оголосила про початок нових переговорів у рамках тарифів ГАТТ. Діллон Раунд впевнений, що експорт США як і раніше буде мати доступ до ринків Європи.

У листопаді того ж року, французький уряд на чолі з генералом Шарлем де Голлем блокує обговорення теми, великої зони вільного обміну. З попелу проект було започатковано у 1960 році Європейською асоціацією вільної торгівлі, що гуртувалися навколо Великобританії, Данії, Норвегії, Португалії, Швеції та Швейцарії, і що показав з самого початку обмеження та протиріччя.

Фаза безумовної підтримки з боку США процесу європейської інтеграції закінчився, як внаслідок еволюції міжнародної системи до роз'єднання. Це було відкриттям іншого напрямку, до перегляду між атлантичних відносин і лібералізації торгівлі.

Використана література:

1. Memorandum of a conversation, Washington February 6th, 1956, *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986 - 659 c.
2. President's Statement, February 22nd, 1956, *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986 - 659 c.
3. Telegram from the Secretary of State to the Embassy in Belgium, Washington May 24th, 1956, *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986 - 659 c.
4. Telegram from the Secretary of State to the Embassy in the Federal Republic of Germany, Washington March 30th, 1956, *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986. – 659 c.
5. Memorandum of a conversation, Paris July 14th, 1956, *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986 - 659 c.
6. Circular air gram from the Secretary of State to certain diplomatic missions, July 13th, 1956 *Foreign Relations of the United States, 1955-1957. Western European security and integration*, FRUS, Volume IV, U.S. Government Printing Office, Washington, 1986 - 659 c.
7. Castronovo Valerio, L'avventura dell'unità europea. Una sfida con la storia e il futuro, Einaudi, Bologna, 2004, 330 c.
8. Del Vecchio Edoardo / Del Vecchio Marcella, Atlante storico delle relazioni internazionali, dall'egemonia mondiale europea agli attuali equilibri internazionali, Cedam, Padova 2004 – 445 c.
9. Gilbert Mark, Storia politica dell' integrazione europea, Laterza, Roma-Bari, 2005 – 310 c.
10. Granelli Giovanni, Lo strappo atlantico. America contro Europa, Laterza, Roma-Bari, 2004. – 442 c.
11. Morganti Adolfo, La costruzione dell' Europa unita, storia, radici, prospettive, Il Cerchio, Rimini, 2005. – 388 c.

12. Olivi Bartolo, L'Europa difficile, Storia della Comunità Europea, Crec Editore, Bologna, 1993 – 523 с.
13. Paolo Peninsula. L'Italia da ritrovare, Laterza, Roma-Bari, 1998 - 380 с.

НИХАД ЛОУТФИ ХАДЖ АСААД. Возобновление процесса евроинтеграции с точки зрения Вашингтона (1956-1957).

С 1956 года Белый дом и Госдепартамент пытались ускорить реализацию рынка ядерной энергии в Западной Европе, чтобы открыть для США рынок сбыта сырья и ноу-хау. Амбиции шести правительств изготовлять определенное ядерное оружие, французское решение начать строительство завода изотопного разделения, и наконец осенью 1956 начало экономического этапа интегрирования, привело администрацию США к принятию создания общего рынка и пересмотру значимости Европейского сообщества по атомной энергии. Правительство США поддержало ратификацию и вступление в силу Римского договора. В то же время оно начало усиливать экономические связи внутри атлантического Союза и его стратегического и военного руководства в НАТО.

Ключевые слова: евроинтеграция, внешняя политика США, Евросоюзсткой

NIHAD LOUTFI HAJ ASAAD. Renewal of eurointegration process from the Washington side (1956-1957).

From 1956 the USA Government and the Department of State was looking forward to become the supplier of raw materials and know-how technologies for the nuclear civil market. The ambition of the European governments to construct conventional nuclear weapons, the French decision to carry on the factory for isotopic separation and, last but not least, the fact that in autumn 1956 the economic aspect of European integration was prevailing, compelled the US administration to accept the creation of the European common market and to reconsider the significance of Euratom. The US government supported the ratification and the entry into force of the treaties of Rome. At the same time it started strengthening the economic aspects of the Atlantic Alliance and the strategic and military direction of NATO.

Keywords: euro integration, foreign policy of USA, European union.

Соломатова В. В.

Київського університету імені Бориса Грінченка

**ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУ
“КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА – КИЯНАМ”**

У статті розглянуто концептуальні підходи особистісного розвитку студентської молоді в контексті реалізації соціального проекту, як інноваційної технології реформування простору освіти. Наведено аналіз визначення поняття – проектна діяльність. Охарактеризовано особливості проектного підходу та головні аргументи щодо його використання в соціально-гуманітарній сфері освіти, на прикладі реалізації соціального проекту “Київський університет імені Бориса Грінченка – киянам”.

Ключові слова: проектна діяльність, проект, особистісний розвиток.

Вступ. У рамках гуманізації національної освіти вищих навчальних закладів проектна діяльність студентів займає одне з провідних місць.